

א) נבדש"י יומא ד' דיה: כסליו סירח קוסים בשלון ארמון; ב) נשלל מנ: לקמן מנ; ג) שיר נשיב; ד) ירא אכל אי שמרין; ה) נשעין תוס' במכות י: ד' פרה ותוס' ע"ז כ: ד' פרה וכו'.

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה אכל בני וכו' דוודלא או שיהא: ב) תוס' ד"ה (בדף הקודם) יהיו בני אי לא סתן מאי כ"ל וכו' א"ל נמק:

מוקף רש"י

הני תרתי בועי דסמיכי להדרי: אס יז עני בעות כהיה ואין חוט הריאה מפקיק עיניו טרפה, דלמיתן מתמת נקב שיהי עיניו נתקנין ימי ועלה עיניה קרוב וק"ל קרוב עולה מתמת מכה אינו קרוב טרפה, כי עמיד ליקן זה הקרוב יעמוד הקרבנות מיל (הפרדס ע"פ קו"ה, ה' אוני אית לה לריאה, לגמ מתי האמות גדולות (שם ע"פ קט"א, או חלוף, יעט חסרה ממקום שיהא קרוב להיות שם (ע"פ ט"ו, חידוי ברייתא, הידועת כפרי ועינים (ע"פ ט"ו).

אלו טרפות פרק שלישי חולין

מו.

עין משפט
נר מצוה

א ב מיי מ"ז מ"ח מ"ט שמיטה ה"ח סמג ע"ז ט"ז ט"ח ט"ט י"ד י"ה י"ז פ"ג: א ב ג מ"ח ט"ז ט"ח ט"ט י"ד י"ה י"ז פ"ג: א ב ג מ"ח ט"ז ט"ח ט"ט י"ד י"ה י"ז פ"ג: א ב ג מ"ח ט"ז ט"ח ט"ט י"ד י"ה י"ז פ"ג:

שיטה מקובצת

א) כל בני חוץ ברייתא ואמרי לה כל בני עיני ברייתא הכי אית להו: ב) בעינותא דוודא או כיון שתי: ג) ברייתא דרועת באפרי ואמרי לה: ד) ברייתא ברייתא שמיטה: ה) דין דוודא על שם שהיא קלישתא ואדומה: ו) ובתשובות הגאונים הכבילים: ז) ואותן הראיות להיות חסרו והיות לה: ח) מניעה על הנקב ינחא אבל איכ' הנקב: ט) דאי אמרי לה: י) דמבכצא הוה טרף: יא) אי לא כדן מאי טרפה כו' כשהאונות סרוכות ו' לזו כסדרן או סרוכות וסוככות אצל צלעות או בכשר: יג) למה צריך נפיה כיון דלא מתפרק: יד) יא לאו דאמרי לה: ט"ז י"ב י"א אבא א"מ אב"ר דאין סרכה אלא מחמת נקב אחי שפיר הא דבריקין בכפיה וכו': י"ח והרי"ר משה דפנוטיוהי הנזכר בע"פ: י"ט אין דרוב להיות חסרי וחלוף אלא לאוני: י"ז דברי קבלה וכן פסק רבינו הגמאל וכתב דאי מהדר לה הדרגא כשהי' חסיר: י"ח דהא גופה לא אכשרין אלא: י"ט ולא הוה סבר רב איש למטרפה דהא כולהו הכי אית להו אלא ודאי אפי' על השניה קאמר דכשרה:

רבינו גרשום

בבועא דלא אמרין קרבין בינעא אחוריתא אם דמו הנקבים להדרי דאמרין ניקבה שחיטה ניקבה ותהא שריה אבל אלוילין לחומרא ואמרין קודם שחיטה הוא: הני תרתי בועי דריאה דסמיכי להדרי כו' דאמרין כיון דסמיכי להדרי תיישין שפא י"ן נקב בינתיים ולא אחי מירי לסתומי וניקב: ואי לא תהויתו איניו וטרפה כלומר דאמרין נקב בינתיים: כל בני חוץ ברייתא הכי אית להו ואבא דאמרין כל בני עיני ברייתא הכי אית להו:

כסדרן כשרה היינו במקום שסמוכות האונות זו לזו דחזרתה מגינה על הנקב ו' אם כן במתם הוה ממלק צינ כסדרן לשלל כסדרן אס היה מילוק אפילו כסדרן ואס היינו מפרשים היינו רביעייהו שזהו גדולה שרגילה הסריכה לצל שם צלל נקב הוה נחא אכל ר"ח פירש רביעייהו הוה כמו מרבעימיהו כלומר היינו דרך רביעתו והיה נראה לפירש דרגילה הסריכה לצל ככל מקום צריאה צלל נקב ממוך שהיא שואבת כל מיני משקה והא דטרפה שלא כסדרן היינו משום שסופה להסתפק ומשיב כנקובה כיון שסופה לנקב אכל קשה מהא דאמר לקמן (דף מ"ח) גבי ריאה הסמוכה לדופן דרב נמיהה צריה דרבי יוסף דיקא לה כפשוטי ומאי דיקא שייך והא לעולם לא תצנצן כיון דהסריכה עולה צלל נקב ומיחו צללו הכי נקב הוה דאי אית יודע דמחמת נקב הוה צלל אף הוה יודע ע"י שלא תצנצן שהסריכה זו מחמת דופן כי נמי ניקבה הריאה לא תצנצן שהקרוס קוטם את הנקב וטרפה היא דסופו ליפסק כשאני סרוכה במינר החוה במקום ריחא דאוי כדלקמן אלא שאני חסד דחומרא בעלמא הוה דעביד דמן הדין יש תלתי צדופין

ואמר רבא אהני תרתי בועי דסמיכי להדרי לית להו בדיוקתא דהא ומתחזיא כתרתי מיינינן ב' סילוא ובועינן לה אי שפכנ להדרי חדא היא וכשרה ואי לא תרתי יניחו וטרפה ואמר רבא א' אוני אית לה לריאה אפה כלפי גברא תלתא מימינא ותרתי משמאלא יחסיר או יתיר או חלוף טרפה הוהא יתירא דאתא לקמיה דמרימר הוה יתיב רב אחא אבבא א"ל מאי אמר לך א"ל אכשרה ניהלה א"ל דהר עיילה קמיה א"ל ויל אימא ליה למאן דתיב אבבא ה"לית הלכתא כוותיה דרבא ביתרתי והני מילי דקיימא בדרא דאוני אבל בני בני טרפה הוהא בני בני דאתא לקמיה דרב איש סבר רב איש למיטרפה א"ל רב הונא מר בר אביא וכל הני ב' חווי ברייתא ה' הכי אית להו וקרו לה טבחי עיניותא דוודא והני מילי מגואי אב

דאיכא ריעותא והוה היה בודק להחמיר דאי מתמני ו' דלתי מצנצלא הוה טרף ומיחו קשה דקאמר מר וטרף הא דרב נמיהה דדיקא לה בפשטי אדרבא מתנין לה אחרי אוני דסריכי שלא כסדרן והיה דיקא הוה כדי להכשיר אי לא מצנצלא והשתא והאל לעולם לא מצנצן ומיחו היינו הא דפריך עליה בעלמא הכא מלינן בדופין אכל חסד אי האי אינקב טרפה ואי האי אינקב טרפה שם צוקוטרס בעלמא הכא דיקא לה דאי לא מצנצלא לא אמרין דניקבה וקסממה דכיון דאיכא למיתליה דופן תלינן דופן וכשרה אלא הכא גבי תרתי אוני מכה סריכה זו מחמת מכה היתה וחי מינייהו דאינקב טרפה והא דלא מפקא זיקא קרוס עלה זה וקסממה ומיחו לפירושו שפירש שקרוס עולה צלל נקב קשה הלשון דלא היה לימינר אי האי אינקב אלא אי האי אינקב ושמא אינקב הוה כמו מינקב ויש ליישב פירוש הקונטרס אע"ג דקרוס העולה מחמת מכה אינו קרוס להפסק קוטמתה ומינה יותר שהקרוס הולך וזוכו ומיחו הא דפריך רב יוסף לרבינא גבי ריאה שניקבה דופן סותמתה ו' אי לא סבך ו' אמאי טרפה כו' ה"ג הוה מני לאקשווי אמאי דמכשר רבא מרי אוני דסמיכי אהדדי כסדרן כיון דניקבה אמאי כשר ע"י סקימתה הסריכה אלא דרב יוסף שמע הא דרבינא צרישא ופריך עלה ואי הוה שמיע ליה מילתא דרבא הוה נמי פריך עלה וממוך הלכות טרפות ו' רבינו גרשום ו' יוסף ט"ע משמע נמי שהקרוס מחמת נקב הוה צלל שמתריכין נפיהה כשהאונות סרוכות ו' לזו כסדרן או סמוכות וסרוכות צלעות או צבצר שבין הצלעות והשתא אס הסרוכות צלות צלל נקב א"כ כסדרן למה לרין נפיהה כיון דלא ו' מתפרק וכן צריאה הסרוכה לדופן במקום ריחא דאוי י' אס לאו דלמיר דאין סריכה אלא מחמת נקב וזו אחי שפיר דבדיקין לה נפיהה שמה עדיין לא נסתם הנקב ואונה הסרוכה לאומא והיא אלהה פירש צוקוטרס מעשה צא לדי ושאמתי את פי רבינו יעקב ב"ר יקב והמירה לי לאכול ופירש לי טעמו וטעם האוסרין ונראה לו דשרי ור"מ פסק לאוסרין ואמר דכל המאכיל אונה סרוכה צאומא מאכיל טרפות ציראלל דנראה טעם האוסרין דרבא לא הכשיר אלא בתרי אוני ואומא אין שם אונא עליה אלא שם ריאה כדאמר רבא ה' אוני יש לה לריאה ואס איתא שבעה מצע ליה ולכך קראוה ראשונים אומא לפי שאינה ככלל אונות דשם ריאה עליה שזהו עיקר הריאה וצאוני המיר רבא כמו שפירש צוקוטרס שעומדת במינר החוה כדלקמן ואינה מתפרקת אכל צאומא דהיינו ריאה לא המיר ועל המתיר להביא ריאה וכן ב' ג' וכתשבת הגאונים והר"ר משה דפנוטיוהי י' וזכר בערוך פס הגאונים וכן נהגים בכל מקום לאיסור חוץ ממקומו של רבינו שלמה שפסט היתר וכל רבותיו אוסרין חוץ מרבו (של) חוקן ואזו ממקום שפסט היתר של רש"י וכתב הר"י ו"ל שרבינו גרשום ורבינו נחשון גאון ור"ח ורבינו שמואל ור"י בן רבינו יהודה כולם מתירים ובתוספות רבינו יהודה מנאחי להמיר בשם רבי"ל דאי לא הוה אומא ככלל אוני לא תמנא שלא כסדרן בשמאל ורבא אמר קסם בין בימין בין בשמאל והא דלא אמר שבעה אוני אית לה לריאה משום חסרי וחלוף נקב ומשה דאומא אין דרכו להיות חסרי וחלוף אלא ו' למשה אוני ועוד נמי נראה דלפילו אס אין אומא שם אונא עליה מכל מקום נקב רבא אוני לאשמעין דלפילו צאוני שלא כסדרן טרפה כדמפרש צוקוטרס ואי הוה נקב אונא הסרוכה לאומא הוה אמינא דאונא צאומא אפילו שלא כסדרן כשרה: א"י שפכר אהדרי חדא היא ובשרה. כתב בעל הלכות גדולות דבועות בשפולוי ריאה דהיינו בשפולוי אונות או אומות טרפה ופירש הטעם דכל יתר כנטול דמי ומינה דמה ענין זה אלא זה ואי חשיב ליה יתר כסוף ריאה הכי נמי צאומא ואין לאסור מפני שגראל כשתי בועות דהא מכשרין היכא דשפכי אהדדי ושמא הטעם דכשעומד כסוף סופו ליפסק ולינקב ועוד לזיהר שכל דצריהם דברי קבלה וכן פסק רבינו י' גרשום וכתב דאי מהדר לה הודרנא ציראלל כשרה: ו' א"י א"ו טרפה. כמוצו בהלכות טרפות של רבינו גרשום דלפילו י' הפסק ציניהם כמוטו השערה טרפה משמע דאי איכא ציניהן כשני חוטינן לא חשיב סמיכי אהדדי וכשרה וכתב רבינו יהודה דוקא בועות שיש בהן מוגאל אכל למחיס קשין אפילו סמיכי כשרה וכן פירש רבינו שמואל: ב"ל הני עיני ברייתא הכי אית להו. והא דלמיר דביני בני טרפה היינו היכא גדולה הרבה ואין דומה לענוימתא דוודא פירש צוקוטרס דכי משתכחן תרתי דטרפה דהא יתרת דביני וביני לאו אורחה דחדא גופה לא י' אכשר אלא משום דכל בני עיני ברייתא הכי אית להו ואס אין לה אפילו אחת כשרה ורבינו אפרים אומר דעל אחת לא היה אומר כל בני עיני ברייתא הכי אית להו ו' ולא היה סבור רב איש למטרפה דהא כולהו אית להו אלא ודאי אפילו על שנים קאמר דכשרה משום דהני עיני ברייתא הכי אית להו וליפיקן אס אין לו אפילו אחת טרפה ונראה דאין ריאה מזהמות שלנו דשמא חלוקות משלהם כדלשכתן בפרק הלוקח בהמה (במכות דף י"ט): דפרה בת שלשה שילדה ודאי לכהן ובהמות שלנו וילדות לפעמים כשרה שיהא אס אלא שנאמר דכשילדת כשרה שניה משך כחה ושוב לא חלד עד שנה רביעית ועמא דבר כרש"י מדקאמר וקרו לה טבחי עיניותא דוודא משמע כפירושו דאין שם אלא היא דלא מסתבר כלל לומר דקאי אשניה ובכל מקום שהיא סרוכה טרפה ואס חסר אחת מן האונות אין העינוימתא מטרפת להשלים:

